

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. II. An soli Petro primatus, seu supremum totius Ecclesiæ regimen
concessum fuerit, subindeque Paulus æqualem potestatem cum illo non
habuerit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

omni dominio abdicato, verbo & exemplo docuisse, subdit: Nec his quicquam putet obijcere, quod interdum dicitur Christus loculos habuisse: Nam sic Christus Iesus, cuius perfecta sunt opera, in suis actionibus viam perfectionis exercuit, quod interdum infirmorum imperfectionibus condescendens, & viam perfectorum extolleret, & imperfectorum infirmas semitas non damnet, sic infirmorum personam Christus suscepit in loculis &c. Contra vero Joannes in Extravaganti cum inter nonnullos, non definit, Christum nunquam talem paupertatem verbo aut exemplo docuisse, sed solum ut hareticum declarat, Christum ejusque Apostolos, non habuisse aliqua, saltem in communi. Fieri autem potuit ut Christus habuerit aliqua, vel in communi, vel in particulari, & nihilominus ad commendationem perfectæ paupertatis, interdum omne dominium earum rerum, quas licite habere poterat, à se abdicaverit, juxta illud Matth. 8. & Lucæ 9. Vultus foveas habent, & volucres celi midos, Filius autem hominis non habet ubi caput reclinet.

33. Ad Joannem XXII, respondetur, illum quidem fuisse valde propensum in sententiam alloquentem animas non visuras Deum ante resurrectionem generalem, eamque persuadere statuisse, non tamen ut Pontificem deservivisse, sed ut ait Benedictus X. in Extravaganti quæ incipit Benedictus Deus, speciali providentiâ raptum fuisse, antequam aliquid definiret.

34. Ad Joannem Villano lib. 11. histor. c. 19. Joannem Papam pridie ante mortem significasse, existimare se jam probabiliorem sententiam esse eam quæ asserit beatos frui visione divinâ, etiam ante diem judicii; & hanc sententiam se amplecti, nisi aliquando aliud Ecclesia definierit, cujus definitioni suas omnes sententias libentissimè subjiceret, quæ retractatio aperte docet, hujus Pontificis mentem semper bonâ & Catholicâ fuisse. Idque confirmari potest ex Andræ Duvallo in Tractatu de Infalibilitate Summi Pontificis, ubi aliud refert, quod ad hujus Pontificis famam & honorem non parum confert: nimirum omnes Doctores Theologos Facultatis Parisiensis, coram Rege Philippo Valesio, eum ab omni hæreseos & erroris suspitione vindicasse agentes se accepisse à fide dignis, totum quod à Summo Pontifice de beatitudine Sanctorum dictum fuerat, non fuisse assertivè dictum. Quod testimonium instrumento publico munierunt anno Domini millesimo trecentesimo trigesimo tertio, ut constat ex autographo, quod ad nostram usque ætatem asservant Fratres Prædicatores in Conventu S. Jacobi, & integrum refert Dominus Coiffeteau, Massiliensis Episcopus, paginâ 1040. & 1041. suæ responsionis ad Mysterium iniquitatis, illudque se manibus tractasse ait Gamacheus Doctor Sorbonicus I. 2. qu. 4.

ARTICULUS II.

An soli Petro primatus, seu supremum totius Ecclesiæ regimen concessum fuerit, subindeque Paulus æqualem potestatem cum illo non habuerit?

DUas movemus hic celebres controversias, unam contra hujus temporis hæreticos, negantes soli Petro primatum seu supremam potestatem gubernandi Ecclesiam à Christo concessam esse, quam propterea negant esse Monarchiam,

sed vel Democraticam penes multitudinem, ut Illyricus, vel Aristocraticam penes cœtum seniorum, ut Calvinus, aut penes Principes seculares, ut Brennius, & hæretici Angli, quos art. præcedenti confutavimus. Illis favet Vigorius Junis, consultus, in sua responsione Synodali Concilii Basileensis, ubi docet claves collatas esse non personæ Petri seorsim à cæteris Apostolis sumptæ, sed conjunctim, seu nomine Ecclesiæ, quam ipse figurabat & representabat. Sicut (inquit) licet Genes. 2. Deus dicatur inspirasse in faciem hominis spiraculum vitæ, nihilominus totum corpus vivificum fuit, & anima totum corpus occupavit. Ita cum dixit Petro, Tu es Petrus & super hanc Petram edificabo Ecclesiam meam, hoc convenit toti Ecclesiæ. Altera controversia est adversus Recentiores aliquem, Doctorem Sorbonicum, qui non multis ab hinc annis librum Gallico idiomate edidit, in quo asserit, æqualem D. Petro, D. Paulum potestatem & auctoritatem in Ecclesia habuisse, & utrumque non contuere quidem duo capita, ne Ecclesia esset biceps, quod esset monstro simile, sed utrumque contuere unum caput Ecclesiæ, & unum Pontificem, quæ sententia ab Innocentio X. anno 1647. damnata est, & contra illam scripserunt P. Nicolai in Rainerio, titulo de Dominio, Diana speciali Tractatu de auctoritate solius Petri, Augustinus de Bellis, & novissimè P. Dominicus à S. Trinitate Carmelita discalceatus, tomo 3. suæ Bibliothecæ Theologicæ.

S. I.

Prima conclusio statuitur, & duplici Scripturæ testimonio firmatur.

Dico primò, soli singulari personæ Petri à Christo fuisse concessum primatum, & supremam potestatem regendi universalem Ecclesiam, non verò aliis Apostolis.

Conclusio est certa de fide, probaturque ex Evangelii locis duobus illustissimis, in quorum uno Christus claves (id est supremam in Ecclesia potestatem) Petro promittit, in altero verò ipsa confert. Primum habetur Matthæi 16. ubi Christus sic Petrum alloquitur: Beatus es Simon Barjona, quia caro & sanguis non revelavit tibi hæc. Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc Petram edificabo Ecclesiam meam, & porta inferi non prevalebunt adversus eam. & tibi dabo claves regni cælorum &c. Ubi (ut rectè observat Andreas Duvallius, Doctor Sorbonicus, & Pontificiæ autoritatis defensor acerrimus, duo extant metaphorica nomina; Petra & clavis, quæ supremam in persona Petri potestatem aptissime significant; quod enim in ædificio est petra, seu fundamentum, hoc in corpore est caput, in civitate gubernator, Rex in regno, paterfamilias in domo, & nauta in navî: sicut enim petra fundamentum totum nectitur ædificium sic civitas, regnum, domus, & navis, gubernatore, Rege, patre, & nauclero stat, nititurque. Similiter communis consuetudo est, quod cum urbes dedantur alicui Principi, offeruntur ei claves in signum subjectionis; & claves domus solent tradi ei qui æconomus instituitur. Unde de Christo dicitur Matæ 22. Dabo claves super humerum ejus, & Apoc. 3. Qui habet clavem David ut suprema ejus potestas in Ecclesia significetur.

Christum verò his verbis singulariter alloqui Petrum inter alios Apostolos præfentes, manifestum

factum est. Primò quia singulariter eum laudat A
ob confessionem fidei, ab uno illo editam, Beatus
es, quia caro & sanguis non revelavit tibi. Secundò,
quia pronomine singulari secundæ personæ fa-
ctum illum designat, Caro & sanguis non revelavit
tibi illud. Tertiò, quia duplici nomine propriò illum compellat,
quia duplici nomine patris: Beatus es Simon Bar-
jona, id est, Filius Joannis; & Tu es Petrus &c.
Quartò, quia vicem illi rependit illustri fidei
professionis, Ego dico tibi &c. Unde Hierony-
mus in hunc locum: Testimonio de se Apostoli redat-
ur in com. Petrus dixerat, Tu es Christus Filius Dei
vivi, ego dico tibi, non sermone casso, & nul-
lum habente opus, sed dico tibi, quia in unum dixisse, se-
ctum est. Et Hilarius can. 16. in Matthæum Di-
scipulum plane confessio Petri præmium conjuncta est, quia
Filius Dei in homine vidisset.

Respondent primò Lutherani & Calvinistæ,
non Petrum, sed Christum ipsum nomine petra
super quam Ecclesia edificanda erat, intelligi
hoc in loco debere; quod probant dupliciter.
Primò doctrinâ Apostoli 1. ad Corinthios 3. ha-
bentis: fundamentum aliud nemo potest ponere præ-
ter id quod positum est, quod est Christus Iesus. Se-
cundò expositione D. Augustini, libro enim
1. retract. cap. 21. nomine petra ibi Christum in-
telligi allerit expresse, & rationem dat, quia
non dictum est Petro, Tu es Petrus, sed Tu es Pe-
trus.

Sed contra primò: Si per petram Christus non
intellexit Petrum, sed seipsum, quorsum Chri-
stus ibi Apostoli nomen, quod erat Simon, mu-
tavit, eumque Petrum, sive Cepham, hoc est fa-
ctum, appellavit? Secundò, quæ consequentia,
tu es Petrus & super me edificabo Ecclesiam
meam? Tertiò, si Christus nomine petra ibi Christum in-
tellexit, quod nulla in illis verbis expressa est
renumeratio confessionis Petri de Christo, quan-
doquidem non est Petri prærogativa, quod su-
per Christum ædificetur Ecclesia: Sed conse-
quens est contra SS. Patres relatos: Ergo &c.
Tandem sequentia verba, Tibi dabo claves, deno-
tant ad quem priora referantur; nam omnia di-
riguntur ad describendam completam authori-
tatem, quæ in supremo Pastore totius Ecclesiæ
requiritur: Si ergo sequentia verba, adversariis
facientibus, non ad Christum, sed ad Petrum re-
feruntur, cur non etiam priora?

Neque obstat locus Apostoli 1. ad Corinthios
3. ex eo enim quod Petrus sit fundamentum Ec-
clesiæ, non sequitur Ecclesiam propterea in alio
fundari; quam in Christo, quia non fundatur in
Petro, nisi ut Christi Vicario, indigente etiam
ipsa Christi sustentatione, quandoquidem Chri-
stus, ut dicit Augustinus enar. in Plal. 86. Funda-
mentum est fundamentorum. Eò quod solus seipso
consistat, sustineatque quicquid pertinet ad Ec-
clesiæ ædificium, ipsumque proinde etiam Pe-
trum confirmet.

Non obstat etiam D. Augustinus citatus, licet
enim dicat per petram intelligi posse Christum,
tamen sic concludit: Altera autem duarum senten-
tiarum quæ est probabilior, eligat Lector. Quibus
verbis, cum nihil hac de re certi definiat, atque
etiam permittat per petram Petrum intelligere,
sequi oportet communem aliorum omnium San-

ctorum Patrum sententiam, qui in hac interpre-
tatione consentiunt.

Demum non obest quod Interpres Latinus,
nomen petraæ femininum, in masculinum muta-
verit, dicens Tu es Petrus, hoc enim fecit, sed quod
virili personæ nomen Petri aptius conveniret,
ut rectè annotavit Andreas Du Vallius in Tra-
ctatu de suprema Pontificis Potestate qu. 3. pa-
ginâ 723.

Respondet secundò Vigorius Petrum quidem
à Christo recepisse claves, sed non solum in per-
sona propria, sed etiam in persona aliorum Apo-
stolorum, & totius Ecclesiæ, quam ipse figura-
bat & repræsentabat; idque probat ex Augustino
relato in cap. Quocumque 24. qu. 1. nam verba
illa Christi expendens: Dabo tui claves regni ce-
lorum, quodcumque ligaveris super terram, &c. sub-
dit: Si hoc Petro tantum dictum est, non hoc facit Ec-
clesia, id est non solvit, nec ligat: at Ecclesia id facit;
cùm enim excommunicat Ecclesia, in celo ligatur ex-
communicatus.

Sed contra: Verba Christi Matth. 16. nulli al-
teri ex Apostolis quam Petro convenire neque-
unt, nullus enim eorum, præter Petrum, poterat
dici Barjona, seu filius Joñæ, nullus quippe Jo-
nam seu Joannam pro patre secundoque carnem
habebat nullus etiam Apostolorum, præter Pe-
trum, Cephas, quod interpretatur petra seu rupes
appellatus est: Ergo verba illa Christi, Dabo tibi
claves &c. id est supremam in Ecclesia authorita-
tem, ad solam Petri personam directâ sunt, Unde
Epiphanius in Ancorato, Dominus constituit pri-
mum Apostolorum petram firmam super quam Ec-
clesia Dei edificata est. Et Gregorius lib. 6. Epistolâ-
rum, Epist. 37. ad Eulogium: Quis nesciat sanctam
Ecclesiam in Apostolorum principis soliditate firmatam?
Maximus Serm. de Sanctis Petro & Paulo: Per
Christum Petrus factus est petra, dicente ei Dominus, Tu
es Petrus, & super hanc petram &c. Demum Chry-
sostomus homil. 44. in cap. 6. Matthei: Qui autem
Petrus basis Ecclesiæ, ille vehemens amator Christi, ille
sermone indoculus, & Rhodorum victor; ille supererit,
qui tamen Philosophus obtinuit os; ille qui Grecanicam
sapientiam non aliter quam aranearum retiam
dissolvit; ille qui sagenam misit in mare, & piscavit
orbem.

Deinde si per petram Ecclesia intelligetur,
intolerabilis & nugatoria bartologia à Christo
committeretur; cum enim dixit, super hanc petram
ædificabo Ecclesiam meam, idem esset, ac si diceretur
super Ecclesiam ædificabo Ecclesiam, Unde
ad Augustinum à Vigorio allegatum, dicendum
est, nolle Augustinum, D. Petrum tanquam Ec-
clesiæ Vicarium & Legatum claves accepisse,
instar Protegis, cui Principis nomine, claves ci-
vilitatis nonnunquam dantur, sed tanquam Prin-
cipem & moderatorem totius Ecclesiæ; Quod autem
hæc fuerit mens Augustini manifestè patet ex
aliis locis; ubique enim dicit Petrum perso-
nam Ecclesiæ gestisse, hoc semper allerit ratione
primatus, ut 1. tractatu ultimo in Joan. ubi sic ait:
Ecclesia Petrus Apostolus, propter Apostolatûs sui prima-
tum gerebat figuratâ generalitate personam. Et in Plal.
108. Cuius (Ecclesiæ) ille agnoscebat gestisse perso-
nam, propter primatum, quem in Discipulis habuit.

Secundus locus quo primatus Petri supra Ec-
clesiam evidentè demonstratur, sumitur ex capi-
te 21. D. Joannis, ubi Christus quod ante Matth.
16. promiserat Petro, propter excellentem fidei
confessionem, dedit post trinam protestationem

excellentis amoris, his verbis: *Simon Ioannis dilecti me plus his? Pisce agnos meos, pisce oves meas.* Ubi manifestum est primò, verba hæc non alteri quam Petro dicta esse, cum proprio ipsius & patris etiam nomine singulariter eum designet, & ter ipsum interroget, ut trinx negotiationi responderet ejus trina confessio, ipsumque distinguat ab omnibus aliis: *Simon Ioannis dilecti me plus his?* Id est plusquam hi socii tui Apostoli. Secundò evidens est, quod Christus his verbis specialem prerogativam confert D. Petro, à priori beneficio missionis, communi omnibus Apostolis, distinctam; id enim aperte colligitur ex eo quòd Christus, antequam Petro munus illud pascendi oves suas & agnos generatim committeret, ter illum interrogavit, num plus quam alii diligeret? Nam ut rectè notarunt Chrysostomus & Theophilactus in locum illum Joannis, & Bernardus serm. 75. in Cantica, non erat causa, cur ab illo majorem dilectionem requireret ad beneficium commune omnibus Apostolis, & missionem jam omnibus mandatam; sed nimirum idcirco plus amoris ab illo requisivit, quia rem charissimam, nempe Ecclesiam, pro qua sanguinem fudit, illi pascendam & regendam commendabat. Tertiò ex verbis illis manifestè colligitur, Christum universalem Ecclesiam curam Petro commisisse: indefinitè quippe de ovibus suis, non autem de his aut illis loquutus est, & agnos primo, deinde oves illi commendavit: per agnos autem populus, per oves verò Pastores significantur, & Patres populi. Unde Eusebius Emisenus: *Primo agnos, deinde oves Petro commisit, quia non solum Pastorem, sed Pastorum Pastorem eum constituit. Pasce igitur Petrus agnos, pasce & oves. Pasce filios, pasce & matres. Regit & subditos, & Prelatos. Omnium igitur Pastor est, quia præter agnos & oves, in Ecclesia nihil est.*

Serm.
de nativ.
v. 8.
Ioannis.

Simili discursu utitur D. Bernardus lib. 2. de Consider. cap. 8. ad primatum Petri & Romani Pontificis supra universalem Ecclesiam demonstrandum: *Tu es (inquit Eugenio Papæ) cui claves tradite, tui oves credite sunt. Sunt quidem & alii cœli janitores & gregum pastores, sed tu tantò gloriosius, quando & differentius præ ceteris nomen hereditasti. Habent illi sibi assignatos greges, singuli singulos, tibi universi crediti, uni unus, nec modò ovium, sed & Pastorum tu unus omnium Pastor. Unde id probem queris? ex verbo Domini. Cui enim non Episcoporum, sed etiam Apostolorum sic absolute & indiscrète tota commissa sunt oves? Si me amas, Petre, pasce oves meas. Quas? illius aut illius populi, civitatis, aut regionis, aut certi regni? Oves meas, inquit. Cui non planum, non designasse aliquas, sed assignasse omnes? Nihil excipitur, ubi distinguitur nihil.*

44. Aliud primatûs D. Petri argumentum ibidem desumit, ex eo quòd solus Petrus cum Christo ambulavit super aquas, & cæteris Discipulis navigio venientibus ad Christum stantem in litore, Petrus se misit in mare, & natando pervenit ad eum. Accipe (inquit) aliud quod prerogativam confirmat tibi (alloquitur eundem Eugenium Summum Pontificem, & Petri successorem) Discipuli navigabant, & Dominus apparebat in litore, quòdque succubitus erat in corpore divino. Sciens Petrus quia Dominus est, in mare se misit, & sic venit ad ipsum, alii navigio pervenientibus. Quid istud? Nempe signum singularis Pontificis Petri, per

A quod non navem unam, ut cæteri quique suam, sed scutum ipsum suscepit gubernandum. Mare enim scutum est: naves, Ecclesia. Inde est quòd alter à vicemstar Domini gradiens super aquas, unicuique Christi Vicarium designavit, qui non uni populo, sed cunctis præesse deberet: siquidem aquæ multæ, populi multi. Ita cum quisque cæterorum habeat suam, tibi una commissa est grandissima navis facta ex omnibus, ipsa universalis Ecclesia, toto orbe diffusa.

S. II.

Ratio fundamentalis nostræ conclusionis exponitur.

B Ratio fundamentalis nostræ conclusionis potest breviter proponi. Si supremum Ecclesiæ regimen, non soli Petro, sed aliis etiam Apostolis à Christo concessum esset, tale regimen non esset Monarchicum, sed Aristocraticum. At hoc dici nequit. Ergo nec illud, Sequela Majoris patet, in eo enim distinguitur regimen Monarchicum ab Aristocratico, quòd in Monarchia unus solus regit & imperat, in Aristocratiâ verò plures, scilicet optimates, dominantur. Minor verò, quam negant hæretici, multipliciter ostenditur. Primò ex Scriptura; Ecclesia enim in sacris litteris per ea quæ statum habent Monarchicum solet designari: Daniel. 2. comparatur regno: Cantic. 4. exercitui ordinari: Cantic. 7. corpori humano: 1. ad Timoth. 3. domui: 1. Petri 3. navi; & Joan. 20. ovili; quæ omnia ab uno supremo moderatore gubernantur. Neque valet si respondeas, Ecclesiam his meritis comparari, quòd Regem unum & caput à quo regitur, scilicet Christum, agnoscat. Cum enim Ecclesia sit unum corpus visibile, præter Christum à quo invisibiliter regitur, requirit visibilem aliquem & manifestum pastorem, qui eam visibiliter regat & moderetur. Unde vigesimus septimus error Wiclefii in Concilio Constantien. damnatus, hic fuit: *Non est scintilla apparentia, quòd oportet esse unum caput in spiritualibus, regens Ecclesiam, quòd semper cum ipsa militante Ecclesia conversetur & conservetur.*

Secundò probatur eadem Minor: Christus Ecclesiæ in nova lege non negavit, quòd Synagoga in veteri concessit: At Synagoga quancumque perstitit, per unum supremum Sacerdotem Monarchicè gubernata est, ut constat Deuter. 7. Ergo pariter Ecclesia in nova lege sub uno supremo pastore Monarchicè gubernari debet.

Probat tertio: Ecclesia militans à pocal. 21. instat triumphantis Ecclesiæ est instituta, tanquam quædam ejus imago: At in Ecclesia triumphantè, præter Deum & Christum, præbet primus Angelus, à quo cæteri illuminantur & perficiuntur: Ergo & in militante, præter Deum & Christum, aliquis Monarcha à quo regatur admittendus est.

Quartò sic arguo: Nulli dubium est quin Christus optimus ac perfectissimus suæ Ecclesiæ regimen instituerit: At hoc est Monarchicum, ut docet Aristoteles 8. Ethic. cap. 10. & lumine naturæ quique exploratum est. Primò ratione ordinis, qui perfectè tunc elucet, cum solus ille cui cura omnium incumbit, præest, reliqui verò subsunt; quàm cum vel omnes præstant, & nullus subijcitur, ut in Democratia; vel cum multi, nempe optimates, dominantur, ut in Aristocratiâ: licet

§. III.

*Solvuntur objectiones Hæreticorum contra
Petri primatum.*

Ille enim aliquis ordo in hoc regimine reluceat, A
cūm populus optimatibus subiacatur, nullus tamē
ordo est inter optimates, cūm sint omnino
pares, neque unus in alterum potestatem habeat.
Secundō ratione facilitatis gubernandi: facilius
enim ab uno quā a multis civitas regitur, ut
ait Philoſophus loco citato, tum quia facilius est
unum virtute excellere quā plures: tum etiam
quia facilius populus uni quā multis (quorum
studia plerumque in diversa ſeruntur) obtempe-
rat. Tertiō, ratione aſſecutionis finis, pacis ſci-
licet & concordie, quæ tunc facile conciliatur,
quando omnes idem volunt, idem nolunt: hoc
autem firmissimē, cūm ab unius voluntate &
arbitrio omnes dependent. Hinc illi etiam apud B
quos Democratia viguit, ubi peculiaris aliqua
difficultas exorta erat, aut grave periculum im-
minerebat, ut rebus arduis occurrerent, ac discrimi-
nem quod reipublicæ impendebat evaderent, ad
Monarchiam confugere solebant, plenāque
rerum administrandarum potestatem uni confer-
re: ut constat præcipuē de Romanis: nam apud
illos id moris erat, ut dum summa urgeret neces-
sitas, & res Romana, ob bella externa, vel ob
interna dissidia, in ultimum penē discrimen ad-
ducta esset, Dictatorem crearent, atque ad unius
regimen tanquam ad unicum periclitantis ac
propē jam labentis Reipublicæ stabilimentum,
confugerent. Unde merito Aristoteles 12. Me-
taphysicæ hanc Homeri sententiam celebrat:
*Non est bonum multitudo principatum, unus verō
Princeps.* Cui annuit Virgilius 4. Georgicon,
ubi quando contigerit duos Reges in uno apud
examine inveniri, hoc salubre Agricolis dat con-
siliū:

*Verū ubi duces acie revocaberis ambo,
Deterior qui visus, eum ne prodigus obſt,
Dede neci, vacua sinas ut regnet in aula.*

Sic ergo Rex unus est apibus, & dux unus in gre-
gibus, & in arpentis rector unus: si grues o-
mnes sequuntur unam ordine literario, ut ait
Hieronymus, eum Rustico suo differens, si de-
mum in navi gubernator unus est, in exercitu
dux unus, in regno unus Imperator & in domo
unus Paterfamilias: multo magis unus Monar-
cha erit in Ecclesia, quæ, ut suprà dicebamus, in
sacris litteris ovili, navi, exercitui, regno, & do-
mo comparatur. Unde inter propositiones de-
sumptas ex quatuor libris Antonii de Dominis,
Archiepiscopi Spalatensis, de Republica Eccle-
siastica, & à Sacra Facultate Theologiæ Parisi-
ensis damnatas, hæc fuit sexta: *Monarchia forma
non fuit immediatē in Ecclesia à Christo instituta.*
Quam propositionem hac censurā notavit: *Hæc
propositio est hæretica, schismatica, Ordinis Hierar-
chie subversiva, & pacis Ecclesiæ perturbativa.* Et
notas de illa ejusdem Pseudo Archiepiscopi
propositione: *Si quid incommodi habet Aristocratia,
cui Monarchia facile possit obviare: Ecclesiam Spi-
ritu Christi instructam, propterea & in singulis Eccle-
siis voluisse Monarchiam, & in ſecta Aristocratiam,
eandem Sacra Facultas sic censuit: Hæc propositio est
hæretica, & schismatica, quatenus vult Ec-
clesiam universalem, secundum se to-
tam esse Aristocraticam.*

* *

*

Obijciunt primō Hæretici: Omnes Aposto-
li fuerunt in potestate æquales. Ergo soli per-
sonæ Petri non fuit concessus primatus, seu su-
prema potestas regendi Ecclesiam. Consequen-
tia videtur manifesta: Antecedens verō probant,
tum ex Cypriano lib. de Unitate Ecclesiæ, ubi sic
ait: *Hoc erant utique ceteri Apostoli, quod fuit Pe-
trus, pari consortio præditi & honoris & potestatis.*
Tum ex Hieronymo lib. 1. in Jovin. ubi pariter
affirmat Apostolos omnes fuisse pares. Addunt
Petrum nunquam exercuisse primatum & juris-
dictionem in alios Apostolos, contra verō mis-
sum fuisse eum Joanne ad Samaritanos, Act. 8.
& reprehensum à Paulo, Galat. 2.

Respondendo omnes Apostolos in potestate or-
dinis, & in dignitate Apostolatūs fuisse æquales:
singuli enim potestatem Evangelium ubique ter-
rarum prædicandi, ligandi & solvendi, & omni-
um quæ pro mundi conversione necessaria erant,
à Christo non à Petro acceperunt: in ratione ta-
men officii pastoralis in æquales fuerunt, ut docet
Chrysost. explicando verba hæc, *Pasce oves meas.*
id est, esto præpositus loco mei, & primus in medio fra-
trum. Et in cap. 1. Actuum Apostolorum, ubi ser-
mo est de electione Matthiæ, exclamat: *Quam co-
gnoscit Petrus gregem suum, quā in hoc choro princeps
est.* Item Leo Papa Epist. 84. hæc scribit: *Inter bea-
tissimos Apostolos in similitudine honoris fuit quadam
dignitate potestatis, & cum omnium par esset electio, uni
tamen datum est ut ceteris præmineret: in dignitate,
scilicet pastoris universæ Ecclesiæ. Quod fit ut Pe-
trus ceteros Apostolos triplici titulo, dignitate &
potestate superaverit. Primō quia dignitas & juris-
dictio universalis fuit in eo ut in Pastore ordina-
rio totius Ecclesiæ, cui succedendum erat: in aliis
verō non ita, sed eorum potestas universalis quo-
dammodo delegata erat, & ex privilegio atque
propter necessitatem concessa; qui nimirum in
dispersionem gentium erant abituri, & longis lo-
corum intervallis à Petro separandi, ut pro Eccle-
siarum quas ipsi fundabant necessitatibus, vix ac
ne vix quidem, eum possent convenire. Secundō,
quia jurisdictio Petri se extendebat ad ipsas per-
sonas Apostolorum directē; poterat enim illis ut
ovibus præcipere, atque huc aut illuc mittere.
Tertiō, singulis Apostolis data est universalis po-
testas in hunc sensum, ut ubique Gentium pos-
sent prædicare, absolvere, Episcopos instituere,
& similia præstare: non tamen ut possent singu-
li universalis Ecclesiæ ordinem præscribere, aut
leges condere quæ totam Ecclesiam obligarent;
hoc enim soli Petro concessum est, & in hoc ejus
potestas supra alios eminebat.*

Ex his facile intelligitur locus Cypriani, in quo
Hæretici maximam vim faciunt; ibi enim solum
intendit omnes Apostolos fuisse pares in munere
Apostolatūs præcisē sive in eo quod acceperunt
verbis illis ad omnes simul prolatis: *Sicut misi me
Pater, & ego mitto vos, &c.* Non negat ta-
men Patrum fuisse illis superiorem in dignitate
Pastoris universalis Ecclesiæ, quam spectatum ac-
cepit Joan. 21. verbis illis Christi, *Pasce oves meas,*
quibus primatum datum fuisse Petro, ibidem ag-
noscit Cyprianus, his verbis: *Quamvis Apostolica
omnibus per resurrectionem suam, parem potesta-*

Mm 3

tem

tem tribuat & dicat, sicut misit me Pater, &c. tamen ut unitatem manifestaret, unam Cathedram constituit, & unitatis ejusdem originem ab uno incipientem suam auctoritate disposuit. Hoc erant utique & ceteri Apostoli quod fuit Petrus, pari consortio praediti & honoris & potestatis (nimirum ante illa Christi verba ad Petrum: *Pasce oves meas*) Sed exordium ab unitate proficiscitur: Primatus Petro datur, ut una Christi Ecclesia, & Cathedra una monstraretur. Item Epist. 40. Una Ecclesia (inquit) est, & Cathedra una super Petram, Domini voce fundata: quicquid alibi collegerit, spargit. Simili modo loquitur Hieronymus lib. 1. in Jovinianum, ubi licet affirmet Apostolos omnes fuisse pares, in dignitate scilicet Apostolica, ait tamen unum & duodecim fuisse electum, ut constituto capite, omnis schismatis tolleretur occasio. Et in Dialogo adversus Luciferianum inquit quod Ecclesia salus in Summi Sacerdotis dignitate penderet, cui si non exorta quidam, & ab omnibus emens detur potestas, tot in Ecclesia efficiuntur schismata quot Sacerdotes. Unde Bernardus lib. 2. de Consideratione cap. 8. ait quod Christus, post resurrectionem, Ecclesiam suam commisit uni, scilicet Petro, ut unitatem omnibus commendaret in una grege & uno pastore, secundum illud: *Vna est columba mea, formosa mea, perfecta mea. Vbi unitas, ibi perfectio. Reliqui numeri perfectionem non habent, sed divisionem, recedentes ab unitate, inde est quod alii singuli singulas sortiti sunt plebes &c.* Demum S. Ignarius Epistola ad Philadelphieneses haec scribit: *Vna est caro Domini Iesu, & unus sanguis ejus, qui pro nobis effusus est: unus etiam panis pro omnibus confractus, unus calix totius Ecclesiae, & unus Episcopus simul cum omnibus Presbyteris & Diaconis.*

49. Nec obstat primatus Petri quod subdunt Hæretici, nempe nulli legi in Scriptura, Petrum exercuisse jurisdictionem supra alios Apostolos: tum quia non omnia quae fecit Petrus scripta sunt: tum etiam, quia cum alii Apostoli optimè se gererent, & à Spiritu Sancto regerentur, non fuit opus quod Petrus erga illos suam jurisdictionem & potestatem exerceret. Non parca tamen nec leviter primatus Petri supra alios in Scriptura habentur indicia. Primum quia Petrus in multis superiorem se ostendit, nam in electione Matthiae, & in promulgatione legis Evangelicæ die Pentecostes Act. 2. & in abrogatione veteris legis, & in reliquis cæteribus, semper fuit primus in dicendo. Secundò, ex eo quod Petrus primo loco ab Evangelistis semper recensetur: hoc enim non ideo ab iis factum est, quod Petrus inter Apostolos esset ætate provecior, Andreas quippe eum ætate superabat, ex Epiphanio hæresi 71. neque quod primus esset vocatione, duo enim Joann. 1. prius sunt vocati: neque quod donis personalibus reliquis Apostolis præcelleret; Joannes enim virgo fuit, Propheta, & Evangelista, & præ cæteris blandius ac tenerius à Christo dilectus: non aliam ergo ob causam ab Evangelistis ejus nomen primò ponitur, quam quia cæteris dignitate & primatu præcellebat. Tertiò, quia Christus ei nomen mutavit, ipsumque Cepha quod Syriacè petram vel saxum aut rupem, Græcè verò caput, Gallicè chef significat, unde hac nominis impositione, eum fundamentum & caput totius Ecclesiae futurum esse prædixit: quod præclare docet Dionysius cap. 3. de divinis nominibus ubi Petrum Apostolorum verticem appellat, & in libro quem scripsit de vita & morte Apostolorum, cujus meminit Gabriel in Canonem

A Missa, narrat Paulum, Petrum eundem ad martyrium, his verbis salutasse: *Pax tecum fundamentum Ecclesiarum, Pastor ovium & ænorum Christi.* Demum Matth. 17. Christus Dominus soli Petro nominatim iussit ut pro se & pro illo tributum solveret: Da (inquit) illi prome & pro te. Unde Author quaestionem veteris novi Testamenti, quæ habentur in quarto tomo operum D. Augustini: *Salvator cum pro se & pro Petro dari jubet, pro omnibus exsolvisse videtur: quia sicut in Salvatore erant omnes causæ magistrum; ita & post Salvatorem in Petro omnes continentur.* Ipsum enim constituit esse caput eorum, ut pastor esset gregis Domini. Idem docet Chrysostomus homil. 59. in Matth. Hieronymus & alii.

Ad id verò quod in objectione subiungitur de missione Petri ad Samaritanos, ejusque reprehensione à Paulo, dicendum est, missionem illam non arguere inferioritatem aut subjectionem in Petro: tum quia aliis Filius & Spiritus Sanctus essent minores Patre à quo mittuntur: tum etiam quia talis missio non facta fuit imperando, sed communi consilio judicatum fuit à Petro ipso cum aliis, expedire ut iret. Potuit verò, quamvis superior Paulo, ab ipso reprehendi: quia licet inferiori reprehendere superiorem ex charitate, præcipue si peccat cum aliorum scandalo. De quo fufius §. 8.

C Obijciunt secundò: Paulus, non Petrus, per antonomasiam vocatur Apostolus. Ergo potius Paulus quam Petrus inter Apostolos primatum tenet.

Confirmatur: In antiquis imaginibus quibus Pontificum diplomata obsignari solent, Paulus à dextris, Petrus à sinistris depicti cernuntur: Ergo Paulus præponitur Petro, non Petrus Paulus.

Ad objectionem respondeo Paulum per antonomasiam dici Apostolum, quia plura scripta nobis reliquit, & plus aliis in prædicatione Evangelii, quod est Apostolorum proprium, laboravit, ut ipsemet ait 1. ad Corinth. 15. Unde Augustinus lib. 3. ad Bonifacium cap. 3. *Apostolus cum dicitur, si non exprimitur quis Apostolus, non intelligitur nisi Paulus, quia pluribus est Epistolarum auctor, & plus omnibus laboravit.*

Ad confirmationem respondeo ex Bellarmino lib. 1. de Romano Pontifice cap. 27. morem fuisse apud antiquos, quod junior ambulans cum seniore, incederet à dextris senioris, eumque obsequii causâ paululum præcederet. Ex qua consuetudine fieri potuit, ut etiam in imaginibus Paulus depingeretur à dextris Petri. Alias rationes affert Petrus Damianus opusc. 35. cap. 1. quod scilicet Paulus ex Tribu Benjamin fuerit, & Benjamin filium dextera significet; vel quod Paulus vocatus sit à Christo in cælis regnante, cum tamen Petrus à Christo Domino in terris degente vocatus sit. Quam etiam rationem reddit D. Thomas in Epist. ad Galat. cap. 1. *Quia præsens vita (inquit) significatur per sinistram, futura verò per dextram, in quantum ista est celestis & spiritalis, illa verò temporalis; ideo Petrus qui vocatus fuit à Christo, adhuc in carne mortali posito, ponitur in Bulla Pape in sinistra parte; Paulus verò qui vocatus fuit à Christo jam glorificato, ponitur in dextra parte.* An verò Paulus æqualem cum Petro potestatem & auctoritatem habuerit, dicemus §. sequenti.

§. IV.

Alia difficultas resolvitur, & Paulum parem cum Petro auctoritatem & potestatem in Ecclesia non habuisse, breviter demonstratur.

Dicosecundò, Paulum æqualem cum Petro non habuisse potestatem & auctoritatem in Ecclesia.

Probatur primò ex Scriptura: A& 15. orat Antiochia seditione propter Judæos, volentes Gentes ad Deum conversas circumcidi, statutum est Paulum & Barnabam debere convenire Apostolos, qui erant Hieronymis, ut facto Concilio quæstionem dirimerent. In hoc verò Concilio, quod primum omnium fuit, coram omnibus Apostolis, etiam & præfente Paulo, (cujus potissimum interesse videbatur) solus Petrus, ut docent SS. Patres, præfuit: Si verò Paulus eandem habuisset potestatem cum Petro, simul etiam cum ipso præfesse debuisset; licet cum duo Legati qui parem habent auctoritatem Concilio interfuerint, non unus solus sed ambo præfuerint: Ergo Paulus æqualem cum Petro non habuit potestatem & auctoritatem in Ecclesia.

Confirmatur primò: Cum D. Paulus prædicat Antiochia Gentes ad Deum conversas non debere circumcidi, nemo patendum esse existimavit. Qui dicit Theophylactus eo loco, non videbatur tunc D. Paulus eâ auctoritate prædicare, ut de tanta re fides ei haberetur: At verò cum pariter D. Petrus docuit ablegandam esse circumcersionem, tacuit omnis multitudo, ut dicitur in eodem capite versu 12. nec quisquam existimavit sibi licere non obtemperare: Ergo manifestissimum est, majorem D. Petro quam D. Paulo reverentiam ab Ecclesia exhibitam fuisse, & existimasse multitudinem, quod D. Petrus superior erat, & majorem habebat potestatem in definiendis rebus fidei, quam haberet D. Paulus.

Confirmatur secundò, ex eo quod D. Paulus ad Antiochena Ecclesia missus est ad D. Petrum, ut inquit Theodoretus Epistola ad Leonem, ut quæstionem ab eo solutam, ad ipsam afferret: Ergo manifestum signum est, Ecclesiam Antiochenam existimasse, quod D. Petrus unicuique erat Pontifex, cujus erat res fidei definire.

Probatur secundò conclusio ex ipso D. Paulo Epist. ad Galat. cap. 1. ubi sic ait: Post annos tres descendimus Hierosolimam videre Petrum & mansi apud eum quinquaginta dies: nam ex hoc loco colligunt SS. Patres, Paulum agnovisse D. Petrum ut superiorem, & primarem totius Ecclesie: Terullianus enim lib. de Præscript. prope finem ait: Ascendit videre Petrum ex officio, & de jure. Ambrosius in eodem locum: Dignum erat (inquit) ut cuperet videre Petrum, quia primus erat inter Apostolos, cui delegaverat Salvator curam Ecclesiarum. Hieronymus ibidem hæc scribit: Non enim ascendit, ut gentes ruitimque agnosceret, sed ad ipsum venit tanquam ad Pastorem supreme potestatis, & ut honorem prout Apostolo deferret. Similia habet Theodoretus in eodem ad Galatas locum: Cum humana (inquit) doctrinam non indigeret, ut qui ab universis rati Deo eam accepisset, Apostolorum Principi quem per se honore tribuit. Theophylactus, honorans eum cum majorem. Oecumenius, Post tantos tantisque agnos pergit ad Petrum tanquam majorem visurus.

A Demum Gregorius IX. in Epistola ad Archiepiscopum Constantinopolitanum: Ascendit Paulus, qui in Petro auctoritatis officium recognoscens, ad eum tanquam ad Primatem, & Evangelii fontem, ascendit Hierosolimam.

Quod verò ibidem Paulus ait, nihil sibi à Petro & ad alios collatum fuisse, significat quidem nihil se ab illis didicisse quod pertineret ad fidem, ut qui erat ab ipso Christo Domino satis in eo genere eruditus; quemadmodum ipse initio ejusdem Epistolæ declarat, his verbis: Paulus Apostolus non ad hominibus, nec per hominem, sed per Iesum Christum. Deinde, Notum vobis facio Evangelium, quod evangelizatum est à me, quia non est secundum hominem, neque enim ab homine accepi illud, neque didici, sed per Iesum Christum. Quanquam in ordine ad illud prædicandum, notumve faciendum, approbationem illius à Petro & aliis Apostolis petierit, ut ipse innuit cap. 2. ejusdem Epistolæ ad Galatas dicens: Deinde post annos quatuordecim iterum ascendit Hierosolimam cum Barnaba, assumpto & Tito. Ascendi autem secundum revelationem, & consuli cum illis Evangelium quod prædico in Gentibus, seorsum autem his qui videbantur aliquid esse, ut forte in vacuum curarem, aut cucurrissem. Unde Hieronymus in Epistola ad Augustinum: Id fecit (inquit) ostendens non habuisse securitatem Evangelii prædicandi, nisi Petri & eorum qui cum eo erant, fuisset sententia roboratum.

Probatur tertio ex D. Dionysio Epist. ad Timotheum, ubi refert quod cum Petrus & Paulus ad martyrium ducerentur, ita sese invicem, audiente ipso Dionysio, salutaverunt. Et Paulus quidem: Pax tecum (inquit) Petre fundamentum Ecclesiarum, Pastor ovium & agnorum Christi. Et Petrus ad eum: Vade in pace Prædicator bonorum, Mediator & Dux sanctorum iustorum. Cum autem elongassent se ab invicem, ego Dionysius securus sum Paulum Magistrum meum. Ubi D. Paulus, Petrum quidem fundamentum Ecclesie, & Pastorem vocat, secus verò Petrus Paulum, cum enim duntaxat Prædicatorem appellat: At Petrus non tacuisset quod præcipuum fuisset in Paulis, scilicet supremum Pontificem esse, & summam habere potestatem in Ecclesia, si revera eam habuisset: Ergo &c.

His omnibus auctoritatibus addi potest definitio Joannis XXII. contra Marfilium de Padua, & Joannem Sandunum, Avenione decimo Kalendarum Novembris, Pontificatus sui anno duodecimo, in qua sic habetur: Quod autem B. Petrus plusquam alii Apostoli auctoritatis habuit, ex prædictis evidenter concluditur. Cerrum est enim quod major est auctoritas Pastoris, quam gregis: Petrus autem totius gregis dominici generalis constitutus est pastor, quod de nullo alio Apostolo dici potest. Ita definit Pontifex: Bullam refert Bzovius tomo 13. anno 1327.

Quartò suaderi potest conclusio ex principiis supra §. 2. de statutis, ibi enim ostensum est, Ecclesie regimen esse monarchicum, cum illud sit omnium perfectissimum & præstantissimum, quod Ecclesie deesse non potest: Atqui regimen Ecclesie non potest esse monarchicum, nisi unus sit qui omnibus præsit, & superior sit; etenim si plures sint quibus regimen incumbat, & qui potestatem æqualem regendi habeant, receditur à Monarchia, & ad Aristocratiam acceditur; etiam si se habeant per modum unius: nam constat quod senatus qui ex optimatibus Republicæ constituitur, se habet per modum unius, & tamen ad Aristocratiam

stocratiam pertinet: Ergo suprema potestas regendi Ecclesiam, in uno tantum residet, scilicet in Petro, subindeque Paulus æqualem cum illo auctoritatem & potestatem non habuit.

61. Demum probari potest conclusio hoc discursu: Si Paulus ligasset aliquam Ecclesiam, purā Tarensem, potuissetne Petrus eam solvere, vel non? si potuisset: Ergo aperte major est Paulo, nam si parem duntaxat potestatem haberet, cum par in parem potestatem nullam habeat, non posset eam sententiam Petrus irritare, quam Paulus tulisset. Si verò non potuit Petrus Ecclesiam à Paulo ligatam solvere: Ergo nec Petrus habet plenissimum dominium in omnes orbis Ecclesias, nec subinde dici potest supremam auctoritatem habere, & Paulus major erit Petro, siquidem potuit Paulus eam Ecclesiam solvere, quam ligavit, cum id tamen non potuisset Petrus. Hac ratione convincitur à Philosophis omnibus & Theologis, non posse dari plura prima principia; Quæ ratio omnino efficax est in proposito, si uterque & Petrus & Paulus supremam & veluti primam auctoritatem & potestatem habuisse dicantur.

62. Nec verò dici potest, quod Deus speciali protectione & curā Ecclesiam gubernans, potuisset efficere ne unquam Petrus & Paulus contraria stantissent, unde potuisset turbati regimen Ecclesiæ. Hoc, inquam, nihil obstat: Tum quia alias ad argumentum simile quo probatur non posse dari plura prima principia posset quis respondere; quo illa nunquam opposita sentirent, aut statuerent, ne turbaretur ordo universi. Tum etiam quia probat hæc ratio implicare absolū & esse duas potestates omnino supremas, nec subordinatas inter se: nam sicut Deus impedire potuit ne Petrus & Paulus pugnantia statuerent, ita permittere potuit. Hoc verò posito, manifestè convincitur unum necessariū esse alteri inferiorē, ut diximus: Unde sicut non potest quis duobus dominis servire, ita nec potest duobus Ecclesiis obtemperare, nec duo supremam in ea potestatem habere.

§. V.

Solvuntur Objectiones.

PLURA obijci possunt ex auctoritatibus SS. Patrum, qui sæpius D. Paulum cum D. Petro conferunt, & utrique parem auctoritatem & potestatem tribuere videntur: quæ tamen omnia non nisi commendationem D. Pauli continent; nam ut infra ostendemus, eam unde Adversarii putant se probare Primatum Ecclesiæ communem esse Petro & Paulo, de aliis Apostolis, maxime de D. Jacobo, à Patribus dicta sunt.

63. Obijciatur itaque primò argumentum quod ex Scriptura sumi videtur: habetur enim ex Scriptura quod Paulus Petrum reprehendit, ipsique in facie resistit: Atqui non potest inferior superiorem arguere & reprehendere: Ergo debuit Paulus non esse inferior Petro quem reprehendit. Unde D. Ambrosius ex eo loco Paulum Petro æqualem fecit: Quis enim (inquit) Petro primo Apostolo resisteret, nisi alius talis fiducia electionis suæ sciens se non imparem?

64. Respondeo in primis eo argumento probare Hæreticos, quod Petrus non habeat supremam in Ecclesiam potestatem, cui ausus sit Paulus repugnare: Sed præterea Actorum 11. expressè habetur, quod cum Petrus accessit in Hierusalem, disceptabant adversus illum hi qui erant ex

A circumcissione, dicentes, ad homines præputium habentes ingressus es, & comediti cum illis. Unde Discipuli Petrum arguunt, ipsique repugnant, cum tamen Petro æquales non fuerint. Similiter etiam plures vel Episcopi, vel iis inferiores, interdum Pontificibus resistunt, ut Petrus Damianus resistit Victori, Nicolao, & Alexandro, ut constat ex Epist. 5. 6. & 12. Neganda est igitur Minor argumenti: licet enim interdum inferiori superiorem arguere, ut docet expressè D. Thomas 2. 2. quæst. 33. art. 4. & ita D. Paulus D. Petro resistit, quod ita res Ecclesiæ postularent, & expediret. Ad locum verò D. Ambrosii dicendum est, voluisse D. Paulum fuisse Petro parem, non quantum ad dignitatem Pontificiam, sed quoad Apostolatū, & alias dotes, quibus hanc fiduciam arguendi Petrum habere poterat.

Addo quod, Cyprianus Epistolā ad Quintum, laudat humilitatem Petri, quod permisit se à Paulo corrigi, scilicet superiorem ab inferiori, majorem à minori. Et D. Gregorius homil. 18. in Ezechielem: Tacuit (inquit) Petrus, ut qui primus erat in Apostolatus culmine, primus esset in humilitate. Augustinus item Epist. 19. ad Hieronymum hæc scribit: Rarius & sanctius exemplum Petrus posteris præbuit, quo non designarentur à posterioribus corrigi, quam Paulus, quo confidenter auderent minores majoribus pro defendenda veritate, salva charitate resistere.

C Obijciatur secundo: Ea omnia quibus significari potest, Petrum habere primatum, & supremam potestatem, tribui etiam Paulo à sanctis Patribus: nam dicitur Paulus fuisse Episcopus Romæ ab Epiphanio hæresi 27. Primi, inquit, Romæ Apostoli & Episcopi fuerunt Petrus & Paulus. Dicitur præterea Pastor verus Romane Ecclesiæ, à D. Leone serm. 1. de Petro & Paulo. Petrus & Paulus (inquit) Romane Ecclesiæ veri pastores. Et demum nihil frequentius in sanctis Patribus reperitur, quam D. Paulum orbem universum gubernasse: Ergo æqualem cum Petro potestatem & auctoritatem habuit.

D Respondeo nunquam reperiri in Scriptura fuisse dictum Paulo à Christo Domino, Pastores meas, pasce agnos meos: vel illud, Tu es Petrus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam, quæ D. Petro dicta sunt; unde colligitur primatum Ecclesiæ, & plenitudinem potestatis in omnes fideles, ipsosque Apostolos, in Petro residere. Ad primum igitur locum Epiphanii, dicendum est, quod Paulus vocatur Episcopus Romanus, non propter auctoritatem quam habuit, sed propter operam quam adhibuit in ea fundanda. Sic Clemens Epist. 2. ad Jacobum, vocat se Romanæ Ecclesiæ Præfulem, etiam dum adhuc Apostoli viverent: Ego (inquit) Clemens Præfule Ecclesiæ Romanæ. Et ipse etiam Petrus dicitur dedisse claves Ecclesiæ Romanæ, etiam dum ipse viveret, Lino, ex eodem Clemente Romano lib. 7: Constat, cap. 46. quatenus scilicet in administratione rerum externarum Petrum adjuvabat, ut dicit Joan. III. cap. 18. qu. 1. Præterea cum Paulus haberet auctoritatem extraordinariam, omnia munera Pontificis exercebat Romæ: unde dici potuit Romanæ Ecclesiæ Episcopus; alia tamen ratione quam Petrus diceret: nam agebat Petrus ut ordinarius, Paulus ut extraordinarius; aut etiam Petrus ut Pontifex, Paulus ut adjutor. Eodem sensu explicandus est Divus Leo, cum vocat Paulum Pastorem Romanæ Ecclesiæ, alique Patres, cum dicunt Paulum

In cap. 2.
Epistolæ
ad Galatas

hom orbem universum gubernasse: hoc enim ita intelligendum est, quod Paulus omnia exerceat cum Petro, non ut Pontifex, sed ut Apostolus: hoc enim omnibus Apostolis commune fuit, & maxime de D. Paulo dici potest, ratione magisterii, quo universum mundum docuit & illustravit.

Obijciens tertio: Romana Sedes dicitur Sedes Pauli a Gregorio VII in Concilio Romano, ubi dicitur in Pauli Cathedra universo orbi praesidere: & a Damiano opusculo 70. dicitur, quod Romana Ecclesia Sedes est apostolorum utique Petri & Pauli. Præterea D. Ambrosius in cap. 2. Epistolæ ad Galat. inquit, Paulus & Petrus sunt soli a Deo concessam vendicant, sunt & soli Petrus & Paulus inter apostolos. Et demum Cyrillus Hierosolymitanus Catecha. 6. dicit Paulum esse caput Ecclesiæ: Duo inquit, Capitula Ecclesiæ Petrus & Paulus: Atqui nihil unquam majus dici potuit quo significaretur, D. Paulum esse participem primatus Ecclesiæ: Ergo &c.

Respondetur quod ex iure cap. Romana de appellacione, Episcopi & Coadjutoris dicitur idem tribunal, idem Conhiliorum: unde quia Paulus fuit Coadjutor Petri, dicitur sedisse in eadem cathedra Sic D. Augustinus Epist. 36. ad Paulinum, dicit quod adhuc in corpore posito fratre & Episcopo meo sene Valerio, sedi cum illo: non quidem ut proprius Episcopus, sed ut Coadjutor. Adde etiam quod Paulus dicitur sedisse in Cathedra Romana, propter autoritatem docendi: sic enim Christus dixit quod super Caecilium Moyses sedebant Sacerdotes & Pharisæi: quia scilicet legem Moysis docebant, ut explicant communiter Patres, & Glossa in capite Sacrosancta dist. 23. verbo Moyses. Ad locum D. Ambrosii dicendum est, sese cum Patrem eo loci explicasse, dixerat enim quod Paulus dignus fuit habere Primatum prædicationis in prædicatione Gentium, sicut habebat Petrus in Primatu circumcisionis. De hoc igitur Primatu prædicationis intelligendum & explicandum est. Adde quod Chrysostomus in cap. 1. ad Galat. dicit quod Petrus, Jacobus & Joannes inter Discipulos primatum tenebant quæ omnia explicanda sunt, cum Jacobum & Joannem a quales faciat Petro. Locum vero Cyrilli necessarium etiam explicandum est, cum a Bonifacio VIII. supra citato definitum sit non esse duo Ecclesiæ capita, sed unum, scilicet Petrum, Paulo igitur competere potest nomen & ratio Capitis Ecclesiæ, ratione Apostolatûs & magisterii, sed soli Petro convenit, ratione primatus & supremæ potestatis.

Obijciens quarto, expresse dici a SS. Patribus, non esse Paulum inferiorem Petro, sed omnino ipsi æqualem: nam Ambrosius lib. 2. de Spiritu Sancto in fine: Paulus, inquit, non inferior Petro. Et Hieronymus in cap. 2. ad Galat. dum explicat verba a postoli dicentis se contulisse suum Evangelium cum Petro, Jacobo, & Joanne, dicit quod inter conferentes æqualitas est: & Theodoretus in cap. 11. 2. ad Corinth. Paulus, inquit, non erat minor Petro: Chrysostomus item in cap. 2. ad Galat. Paulus non se comparat aliis Apostolis, sed eorum Capiti, ostendens eandem utriusque capitis dignitatem: & homil. 1. in Epist. ad Rom. notat mutatum fuisse Paulo sicut & Petri nomen, ut eandem quam habebat Petrus, Caput Apostolorum, supra eos prærogativam, & ipse haberet.

Respondetur hæc omnia duntaxat commendationem D. Pauli continere, & necessario expli-

canda esse, ut ex loco Hieronymi constat, cum loquatur non solum de Paulo, & Petro, sed etiam de Jacobo & Joanne inter quos dicit æqualitatem intercedere. Et sanè familia est Patribus, ut inferiores cum majoribus conferendo, eos æquales dicant, sic enim D. Chrysostomus homil. 42. in D. Ignatium dicit, quod Petrus Antiochiâ discessurus, Ignatium alterum Petro parem præceptorem instituit, & D. Martinus dicitur Apostoli comparat. Potuit tamen & verissime dici Paulus non esse inferior Petro, quantum ad Apostolatum, vel passionis meritum, vel quoad alias dotes: non tamen quantum ad primatum, & potestatem, sive jurisdictionem Pontificis: hæc enim duo necessario distinguenda sunt, jurisdictionis scilicet & magisterii. Primum pertinet ad Petrum: alterum vero ad Paulum, qui sapientiâ ceteros superavit. Imò etiam omnibus Apostolis magisterium tribui potest: præcipue vero his qui scripserunt libros Canonicos, ut notat Cano lib. 2. de Locis theologicis cap. 18. Et hoc explicuit D. Augustinus cum dixit term. 79. de Petro & Paulo, quod ambo clares à Domino acceperunt, Petrus potentia, Paulus sapientiâ: quod etiam discrimen statuit Fortunatus verbis infra referendis. Ex quibus facile explicatur etiam locus Chrysostomi, Paulum se merito comparare, non solum ceteris Apostolis, sed etiam Petro, cui non est inferior, imò quem etiam superat in ratione magisterii Ecclesiæ: quamvis etiam aliâ ratione æqualis sit, quod nimirum speciali ratione fuerit vocatus ad regimen Ecclesiæ Gentium: Quoniam (inquit cap. 2. ad Galat.) operatus est Petro in Apostolatum circumcisionis, operatus est mihi uter gentes.

Obijciens ultimum: D. Paulus dicitur ab Ecclesiâ thronum duodecimum possidere: At nisi in eodem throno sederet cum Petro, non duodecimum, sed decimum. tertium possideret: Ergo &c.

Resp. quod si quid hoc argumentum probaret, demonstraret Paulum esse ultimum omnium Apostolorum non vero æqualem Petro in autoritate & potestate, thronus enim Petri non duodecimus, sed primus est. Cui vero dicatur thronum duodecimum possidere, plures rationes afferri possunt. Prima, quod nomine duodecimi throni, ipse venatus Apostolicus intelligatur, ut olim apud Romanos, triumphatus nomine, Magistratus intelligebatur: unde sicut olim triumphum fieri, nihil aliud significabat, quam dignitatem magistratus obtinere: ita possidere thronum duodecimum, est inter Apostolos numerari. Secunda, quod cum Paulus ordinatus est Apostolus, Jacobus occisus fuerat, nec erant nisi undecim Apostoli: nam Actuum 12. Jacobus occisus est, & Actuum 13. cum Discipuli jejunantes imposuerunt Paulo manus, Paulus ordinatus est Apostolus, & thronum duodecimum, Jacobi morte vacuum, meruit possidere. Vide Baronium Tomo 1. ad annum 44. Tertia ratio subtilior est: quod cum Petrus à Christo Domino ipsius Vicarius creatus est, videtur locum Christi tenuisse, nec jam inter ceteros Apostolos, quibus superior erat, numerari: unde solum esse videbantur undecim Apostoli, & ut numerus imperfectus completeretur, Paulus ad Apostolatum vocatus, thronum duodecimum meruit possidere. Hanc rationem irradiat Reginaldus Polus lib. 2. ad Regem Angliæ.

Etiâ satis superque soluta sunt quæ obijci solent, ut propterea magis eorum argumentorum infir-

mitas manifesta sit, unum addendum est: scilicet A omnia quæ SS. Patres D. Paulo tribuunt, quibus conantur Aversarii probare indivisam esse auctoritatem & potestatem inter Petrum & Paulum, eadem ab iisdem Patribus de cæteris Apostolis, maxime verò D. Jacobo, & etiam aliis Episcopis, aliquando dicta fuisse.

In primis dicitur est D. Jacobus Romæ Episcopus ab Epiphanio hæresi 41. ubi inquit Hyginum Papam successisse in Episcopatu Romano, Jacobo, Petro, & Paulo; atque adeo Jacobum fuisse Romæ Episcopum, & quod majus est, Episcopum Romanum. Dicitur præterea Jacobus Petri successor, ab eodem Epiphanio eodem loco, ubi dicit Hyginum Papam novam successionem habuisse à Jacobo, Petro, & Paulo. Propterea dicitur à Chrysostomo homil. 33. in Matth. Apostolatus apicem tenuisse, & à Clemente Romano Epist. 1. gubernasse omnes ubique Ecclesias Christi Domini; ac demum Clementis Epist. 1. Jacobum vocat Episcoporum Episcopum, & Pontificem Pontificum, quo sanè nihil unquam dici majus potest de D. Paulo.

Tandem ea omnia de cæteris etiam Episcopis interdum dicta sunt, quæ supremam & primam dignitatem Ecclesiæ significare videntur. In primis enim ipse Senatus Apostolicus, ut refert D. Clemens lib. 6. Constitutionum cap. 14. ad quosdam Syriæ Episcopos, scripsit vobis hanc Catholicam doctrinam, ad confirmandos vos, qui in universali Episcopatus creditis est. & commissus: & D. Ignatius Epist. 6. vocat Episcopum Philadelphium, Episcopum communem Ecclesiæ. Præterea Episcopus interdum dicitur Vicarius Christi in cap. 2. Mulier debet. 37. qu. 5. ubi expresse dicitur, Episcopus Vicarius Domini est. Concilium etiam Toletanum 6. in Exordio vocat Episcopos Hispaniæ & Galliæ Summos Pontifices; & Zozimus Episcopus ad Helicium, præcipit ut Clerici per gradus Clericatus ad locum ascendant Summi pontificatus, id est, Episcopatus. Quis verò ideo dixerim omnes Episcopos pares dignitate esse Petro, & habere regimen totius Ecclesiæ Placuit hæc pauca ex multis quæ addi possent advertere, ut quisque intelligat, plurima interdum apud sanctos Patres reperiri de D. Paulo, tum de aliis Apostolis, ac etiam Episcopis, quæ non nisi meram commendationem continent, nec summo vigore intelligi unquam possunt: sed de aliis Apostolis, aut Episcopis, certâ quadam analogiâ, & proportionem dicuntur, quæ de solo Petro cum omni proprietate verè sunt.

Quæstionem hanc fuse satis explicatam, de uno in duobus, Petro scilicet & Paulo, Pontifice, & ut ita dixerim inversâ & imperiali oppositâ aquilâ in qua sub uno capite duplex corpus, non duo capita in uno corpore esse dicuntur: Elegantibus verbis elaudo, Fortunati lib. 3. Carminum, quibus utriusque Petri & Pauli propriissimas dotes explicat:

Cælorum porte lati duo lumina mundi,

Ore tonat Paulus, fulgurat arce Petrus,

Inter Apostolicas radiant luce coronas,

Doctior hic meritis, celsior ille gradu,

Hunc per corda hominum referantur, & astra per illi:

Quos docet ille stylo, suscipit iste polo.

Pandit iter celi hic unus dogmate, clarius alter:

Est via cui Paulus, janua sibi Petrus.

ARTICULUS III.

Verum in primatu totius Ecclesiæ sit aliqui legimus Petri successor, illeque sit solus Romanus Episcopus, & quo jure primatus universalis Ecclesiæ cum Episcopatu Romano conjunctus sit?

§. I.

Tribus conclusionibus triplex hæc difficultas resolvitur?

Dico primò, auctoritatem regendi universalem Ecclesiam, non esse cum officio & persona Petri extinctam, sed ad successores ejus transiisse.

Conclusio est certa de fide, & colligitur ex verbis illis Christi Matth. 16. Tu es Petrus & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam, quibus Petrum totius Ecclesiæ fundamentum esse significavit de ratione enim fundamenti est non modo ædificium inchoare, sed etiam illud perpetuo sustentare & conservare; ruente quippe fundamento, totum ædificium ruat, necesse est: cum igitur adhuc Christi Ecclesia duret, durare quoque debet fundamentum, in quo sustentetur: At illud non durat in persona Petri: Ergo in ejus successoribus.

Idem deducitur ex illis verbis Christi Joan. 21. Pæce oves meas, quibus traditur Petro potestas pascendi & regendi omnes oves Christi: Sed Petrus non pavit per se omnes oves Christi: Ergo pavit eas per suos successores, quibus pastoris officium communicavit.

Adde Christum Ecclesiæ in nova lege non negasse quod Synagoga in veteri concessit: At Synagoga quandiu perstitit, per supremos pastores Monarchicè fuit gubernata, statimque ut aliquis è vivis migrabat, alter ex Tribu Levitica in ejus locum sufficiebatur: Ergo Ecclesia in nova lege iisdem supremis pastoribus sibi invicem succedentibus debet gubernari: hoc tamen discrimine, quòd successio Pontificum per carnalem propagationem in veteri lege descenderet, non tamen in nova lege, in qua status virginitatis cæteris aliis statibus supereminet, sed per supernaturalem quandam propagationem, nimirum electionem, quâ posita, personæ electæ & designatæ, supernaturaliter Christus pastorem confert potestatem, & primatum universalis Ecclesiæ.

Confirmatur: Christus teste Apostolo ad Ephesios 4. constituit in Ecclesia pastores & Doctores duraturos usque ad finem mundi, donec occurramus omnes in unitatem fidei &c. ut jam non simus parvuli fluctuantes, & circumferamur omni vento doctrine, in nequitia hominum, in astutia ad circumventionem erroris. Quod si pastores alios voluit Christus esse perpetuos, multo magis caput pastorum, cum magis necessarius sit ad vitanda schismata, extinguendas hæreses, & ad regendam universalem Ecclesiam.

Confirmatur amplius ex fine ipsius supremi pontificatus: cum enim non in commodum Petri, aut supremi Pontificis, sed in utilitatem Ecclesiæ institutus sit, juxta illud Augustini de pastoribus cap. 10. Quod Christiani sumus, propter nos